

Panun rakinoita

Eläköön Kaiku!

Hyvät lukijani, älkää ottako tätä välilauseetta hirtehisumoristiselta kannalta, vaikka se vähän siltä tuntuisikin. Mutta muuta en voi sanoa omistaessani tämän tässä vaiheessa viimeisen Kaiun alakerran tälle uskolliselle työnantajalleni, jota melkein päivälleen 15 vuotta olen milloin enemmän, milloin vähemmän vakituisesti palvellut aivan pientä väli-aikaa lukuunottamatta. Oi Sinä vanha Continental, jonka näppäimiä ensimmäisen kerran silloin kerran toivorikkaana rebuturuk-sena koskettelin! Sinä vanha toimitus, jossa nähdäkseni aina on ollut juuri sitä jotakin, sitä ajan patinaa, josta tuonnoin työtoverini Koltta-Matti sanoisi, että sen liiallisella modernisoimisella menee toimituksesta "henki" ja inspiratio kuolee. Sinä vanha Koo-ähvä Kivekäs tuossa perähuoneen, pyhimmän, seinällä, Sinä ja Sinun Minkenisi...

Mitpä minä itsestäni, pahainen rippikouluikäinen nimimerkki, mutta vanha kunniakas Kaiku, Kivekkään ja hänen työnsä jatkajien Kaiku, siitä pikemminkin sana ja toinenkin.

Tuli tosiaan kerran Limingantullista tähän kaupunkiin Konrad Fredrik Kivekäs niminen nuori maisteri, jonka päätä ei pallellut. Johan Vilhelm Snellman oli hänen oppi-isänsä ja Oulu oli ruotsalaisvoittoinen kaupunki, jossa kyllä riitti työmaata tarmokkaalle miehelle. Nuorehko maisteri — hän oli silloin n. 30-vuotias — oli saanut peruskoulutuksensa lehtimiehenä Uudessa Suomettaressa ja Oulussa hän kohta liittyi Oulun Viikkosanomain toimitukseen, mutta se ei tyydyttänyt häntä, sillä se oli liian vanhoillisissa käsissä eikä uusi toimittaja halunnut heti kärkeen kalkkeutua. Siihen aikaan ei ollut aivan yhtä suuri urakka perustaa lehteä kuin nykyisin, mut-

ta olisi K.F. varmaan uskaltanut hieman enemmänkin riskeerata. Hän perusti Ouluun uuden sanomalehden, Kaiku nimisen, johon hän sai lähimmäksi työtoverikseen uskollisen puolisonsa Minken Kivekkään, minkä lisäksi toimituksen avustajaksi liittyi toinenkin tunnettu koulumies Mauno Rosendal. Ja niin lähti Kaiku matkaan pää pystyssä.

Päänsä Kaiku onkin aina pitänyt pystyssä ja katseensa se aatteellisena lehtenä aina on suunnannut kauas. Ei kulunut montaakaan vuotta — Viikkosanomat kuoli jo 1879 viidentenäkymmentenä vuonnaan — kun käsite Kaiku oli kautta koko Pohjanmaan niin tuttu käsite, että se kansankielessä alkoi merkitä samaa kuin avviisi yleensä. "Mitäs kaikuja teille tulee?" oli tavantomainen kysymys sitten, kun muitakin lehtiä alkoi ilmestyä takäläisille markkinoille vakavasti otettavina kilpailijoina. Ja jos joku lehti aloitti piti senkin ottaa ainakin alaotsakkeeseen sana "kaiku".

Kuten snottu oli Oulu ruotsalaisvoittoinen kaupunki Kaiun

esittäessä maailmalle näytenumeronsa marraskuun 17 päivänä 1877. Ja se oli sitä vielä kauan jälkeenkin. Ja maakunnan mies oli ylipäänsä köyhä ja rahamiehistä riippuvainen. Kivekkään taistelu lehtimiehenä suuntautui heti näille kahdelle linjalle: hän ryhtyi suomalaistamaan Oulua ja ajamaan maakunnan miesten asiaa. Ja Kaiusta tuli suomenmiehen ja valistuneen maamiehen ja työmiehen lehti. Ja sen paikkansa se täytti kunnialla. Kivekäs riskeerasi jopa vakituisen virkansa — hän sai lähtöpassin lyseosta, mutta hän jatkoi Kaikuineen ja selviytyi hyvin. Kun maisteri Kivekäs luopui Kaiun päätoimittajan vastuunalaiselta paikalta ja luovutti lehden julkaisemisen perustetulle yhtiölle viettääkseen vanhuudenpäiviään rakkaaksi käyneessä Oulussa oli hänellä takanaan elämäntyö, jonkalaisella harva sanomalehtimies voi ylpeillä. Ei silti, että Kivekäs olisi ylpeillyt, vaikka aihetta olisi ollutkin.

Kaiku on hänen jälkeensä joskus ylpeillytkin perinteillä, mikä tietysti on helppoa, mutta leh-

dellä on KF:n jälkeen ollut monelta vaikeaa kriisikautta ja sellaisissa vaiheissa uusi polvi mielellään aina etsii tukea menneistä, saati kun perinteitä on niin läheisessä menneisyydessä kuin Kaiulla. Mutta vaikka vaikeuksia oli kuoli kuitenkin yksi ja toinenkin viime vuosisadan lehti, muutti nimeä jne, niin että lopulta oli Kaiku vanhin maan suomenkielisistä yhtä mittaan samannimisenä ilmestyvistä päivälehdistä.

1912 muuttui lehtemme 6-päiväiseksi, jollaisena tähän päivään saakka on ilmestynyt, ja vuoden 1918 uuden puolueryhmittelyn jälkeen on se tinkimättömästi edustanut kokoomuspuoluetta. Monta salahautaa on sen tien varrella tänäkin aikana kaivettu, mutta ne ovat olleet liian huonosti ja läpinäkyvästi peitettyjä — Kaiku ei ole pudonnut kuoppaan, vaan se on miestenkin vaihtues-sa kulkenut suoraa tietään taistellen kaikin laillisin keinoin suomalaisen Suomen, itsenäisen kansallisvaltion ja todellisen parlamentarismin puolesta.

Tänä Kaiun ystäville kieltämättä niin murheellisena päivänä on

hyvä palauttaa mieliin eräitä tällaisia perinteitä, joista me, nykyinen toimittajapolvi, olemme saaneet voimaa ja rohkeutta, ja jotka ovat olleet se kulmakivi, jolle Kaiun uskolliset lukijat ovat maailmankatsomuksensa ja poliittisen vakaumuksensa perustaneet.

En totisesti aio pitää mitään hautajaispuhetta, pikemminkin olisin halukas laulahtamaan "väli-aikaista kaikki on vaan", sillä nyt erotessamme minusta tuntuu, että voimme sanoa reippaasti vain näkemiin. On sitä maailmassa kummenpiakin tapahtunut. — Nimimerkki käyttää tilaisuutta hyväkseen kiittääkseen lukijoita ainakin omalta kohdaltaan erinomaisen hyvästä ja miellyttävästä yhteistyöstä, kaupunkilaisia niinkuin maakunnankin naisia ja miehiä, joiden kotien ovet ovat meil-le kaikulaisille niin kovin ystävällisesti aina olleet auki. Ei pidä nyt saada "halpatusta", sillä vaikka huomenna ei ilmesty Kaikua nimi Kaiku ja kaikki siihen liittyvät journalistiset ja aatteelliset perinteet jäävät elämään. Eläköön vanha Kaiku!

Panu.